

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА У ФРАНЦІЇ

1

Історичний огляд

Заснування

Поява української церкви у Франції пов'язана з тим, що у 1924-1926 роках близько 1500 вояків з армії Української Народної Республіки, попередньо інтернованих в Польщі, прибули до Франції в пошуках роботи. Ця новоутворена українська колонія була в основному представлена чоловіками православного віросповідання та нараховувала, включно з жінками й дітьми, біля 2000 осіб. Українці поселилися переважно в регіоні Мозель (Moselle), де зосередилася центри вугільної та металургійної промисловостей, а також в Луаре (Loiret, Vésines-Châlette). Водночас, декілька менших за чисельністю українських громад було засновано в Парижі, Ліоні, Тулузі, Греноблі та інших містах.

Наприкінці 1924 року перший православний український священник, отець Павло Гречишкін, прибув з Карпатської України до Франції для служіння цим переселенцям. Першу православну літургію українською мовою було відправлено в грудні 1924 року в Омекур (Homécourt, Лотарінгія), в читальному залі "Робітничого гуртожитку".

1925-1945 роки

Починаючи з 1925 року, отець Павло як єдиний український священник відправляв з більшою чи меншою періодичністю служби для українських громад, розселених на території Франції. У Везін-Шалеті, біля Монтаржі (Montargis), першу православну літургію українською мовою було відправлено 29 листопада 1925 року, у той час як в Парижі першу українську парафію було засновано 10 липня 1926 року в церкві Сен-Дені (Saint-Denis), бульвар Огюст Бланкі (Auguste Blanqui).

Таким чином, отець Павло, який заявляв про свою приналежність до Української автокефальної церкви (засновану в Києві у 1921 році та очолювану на той час митрополитом Василем Липківським) служив сам для різних українських спільнот на території Франції до 1932 року, до свого від'їзду до Румунії. При цьому, потреба в священниках постійно зростала з огляду на економічну еміграцію з Західної України, що тоді знаходилася під владою Польщі та Румунії. Ця хвиля еміграції переважно сільського населення значно поповнила українські громади, засновані в зонах промислової діяльності.

На той час українську спільноту у Франції було відокремлено від її материнської церкви, яка піддавалася в Україні особливо жорстоким та кривавим переслідуванням. За цих умов, спільнота звертається за допомогою до Української автокефальної церкви в Польщі та домагається від її голови, митрополита Діонісія надіслання до Франції українського священника, яким став отець Іларіон Брендзан. Зайнявши свою посаду вже в кінці 1932 року та, потім, сяючи на цілу Францію зі своєї паризької резиденції, отець Іларіон служить сам у всіх парафіях української церкви до своєї смерті у 1946 році.

1946-1995 роки

Після закінчення Другої світової війни нова хвиля українських біжців прибуває до Франції, що знову посилює існуючі українські громади. У різних парафіях місцевої української церкви буде віднині правити декілька священників, які спочатку прибули з Німеччини, а потім були висвячені в сан на місці. Всі вони належали до Української автокефальної церкви, яку було по-новому засновано у 1941 році. Справа в тому, що першу автокефальну церкву як першочергову ціль терору було повністю знищено радянським режимом у ході антирелігійних та антиукраїнських кампаній.

Архiepіскопи та митрополити, які змінювалися на чолі Української церкви Франції, проживали переважно в Німеччині та Великій Британії. Все ж українці з Франції мали змогу скористатися з проживання на французькій території двох єпископів: єпископа Мстислава, майбутнього митрополита та, пізніше, патріарха Української автокефальної церкви, який перебував в Парижі з 1946 по 1947 роки; митрополита Полікарпа, який поселився в Ольней-Су-Буа (Aulney-Sous-Bois), де прожив до своєї смерті, що настала 22 жовтня 1953 року.

Відсутність єпископа з постійною резиденцією було частково компенсовано за рахунок призначення священників на посаду територіальних адміністраторів, компетенція яких, однак, поширювалася на декілька країн. Для прикладу, сфера діяльності першого адміністратора Полікарпа охоплювала Францію, Швейцарію, Італію та Іспанію. В 1953 році ці обов'язки перейняв митрофорний протоієрей Володимир Вишневський.

В 1947 році єпископ Мстислав урочисто відкрив нове приміщення української парафії в Парижі, розташоване на вулиці Гі Гасньє, 6 (6, rue Gasnier Guy, Paris 20^e). В цій парафії служили до їхньої смерті спочатку священник Володимир Вишневський (1948-1961 роки), а потім Михайло Єрем'єв (1961-1971 роки). Після невдачі плану побудови нової церкви, парафію було перенесено 16 березня 1964 року в будинок, придбаний на вулиці Палестини, 6 (6, rue de Palestine, Paris 19^e), який вона розділяє з того часу з українською бібліотекою імені Симона Петлюри. Українська парафія в Парижі зберігає згадку про спільні літургії, відправлені з такими священниками як отець Елі Мелья (грузинська церква), отець Грегуар Брінзеу (румунська церква), архімандрит Володимир (Білоруська церква) та іншими. Ці спільні служби підтримували українців у їхньому випробуванні відчуження, випробуванні що його Святість Патріарх Бартоломе І прирівняв у своїй промові від 11 березня 1995 року до "підняття на Голгофу".

З постарінням та кількісним зменшенням українських громад, численні місця культу поступово припинили свою діяльність і, на сьогодні, у Франції існує лише три структуровані парафії. З 11 березня 1995 року, дати прийняття Української православної автокефальної церкви до Патріархії Константинополя під іменем "Української православної церкви в діаспорі", ці українські спільноти знаходяться у молитовному поєднанні з вселенським патріархом.

ПРАВОСЛАВНА УКРАЇНСЬКА ЦЕРКВА У ФРАНЦІЇ станом на 1 жовтня 1995 року

2.1. Територіальна організація

Православна українська церква у Франції входить до Метрополії Західної Європи Української православної церкви в діаспорі.

Голова єпархії, нині митрополит Анатолій Дублянський, проживає в Німеччині. Управління справами Церкви у Франції покладено митрополитом на протоієрея Бориса Хайневського, який носить звання Адміністратора Української православної церкви в діаспорі у Франції та Бельгії. У справах секретаріату йому допомагає диякон Олександр Козакевич.

Насьогодні місцева українська церква нараховує три спільноти, організованих у парафії, та змінне, але обмежене число нечастих культових відправ. Служби відправляються трьома священниками та дияконом. Крім того, духовенство Української церкви відправляє регулярно службу в сербській парафії в Лотарінгії.